

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár, Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodsor 6 kr, harmadsor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középútcára, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, február 21-kén 1861.

A hangulat Erdélyben mind inkább kezd hasonlítani azon árva, s ép ezért a legtermészetesebb frigy alapján boldogabb életviszony örömei után anyival inkább epedő szüvéhez, a ki egész farsang alatt jó arcot mutatott mindenhez, de a böjti napok komoly elmélkedései közt egyszerre kezd kiábrándulni, csüggeteg, elkeseredett és mindenkihez bizalmatlan lesz.

Nem mondom, hogy az elcsüggedés, az elkeseredés és bizalmatlankodás ezen fájdalmas érzete teljesen igazolva van már. De azt mint könnyen belátható igazságot állíthatni, hogy a hangulat sok tekintetben igazolható, s bárki is természetesnek találhatja fölmerülését azon aggodalomnak, miszerint velünk tulajdonkép talán nem is egyebet, hanem egy politikai farsangot járatnak, a melynek szomorú vége lehet, az t. i. hogy majd szépen ismét és tán örökre azon érdekeink elleni, nyomasztó gyámság alatt maradunk, a mely farsangoltatásainkból legtöbb hasznot merít.

Komolyan intő tanulság az nekünk, hogy Erdély története háromszáz esztendő óta nem egyéb, mint egy szomorú dráma, a melyben, fájdalom! a cselszövény szerepe mindig első rangú szerep volt! Adná az ég, hogy az most a háttérben a reactio leapadt chorusában elenyésszék, s többé ne tűnhesen fel az előtérben ismét meghiusítani a legnemesb és legigazságosb törekvések célját, a melytől mindnyájunk őrve van föltételezve! Adná az ég, mert még egy kijátszás, s tán örökre elborulva marad az itt elő, s részint józan és igazságos törekvéseik daczára, részint oktalanságuknál fogva, legfőbb érdekeinkben megbuktatott népek geniusának arca!

A helyzet, a melyben kényszerregni kell; e helyzet, a mely egyedül a halogatott reménység bingyóval édesget, már már nevetségesnek lenne nevezhető, ha sokkal szomorítóbb jelleme nem volna.

Hónapok óta mondogatjuk egymásnak, hogy Istennek hála, a mult évtizedi üdvtelen politikai rendszer megbukott, halljuk naponta a szép phrasisokat, melyekkel politikai szabadságunk hajnalának derengése hirdettetik, a néhai „erdélyi udvari kanczellaria” és gubernium elnöksége ideiglenesen be is van töltve e magas tisztre méltó honfiak legfelsőbb ki nevezése által; vannak emberek, a kik Pitt és Fox-parthiet játszanak még mielőtt beléptek volna a parlamentbe vagy legalább a megyegyűlés termébe; mindenkinek ajkáról az 1848-diki törvények szentsége zeng; a fiatalság kokárdákat visel süvegén Magyarország szép színeivel és ezimerével, s „1848” felirattal! valóságos politikai láz uralkodik mindenfelé; a vidékről bejönnek barátaink valami pozitív értesítést nyerni kilátásaink és állásunk felől, s hoznak híreket a vidéki nyugtalan hangulatról!

Mit feleljen az ember? Amitsuk-e magunkat, ámitván másokat is? Minek nevezzük állásunkat? S ez állásból minő kilátásokat csinálhatunk?

Fájdalom, ha igazat kell szólni, Erdély, akár politikai igazgatás, akár törvénykezési eljárás tekintetében, ma de facto csak ott áll, a hol állott oct. 20-dika előtt, midőn a „felvilágosodott absolutismus” keresztvízében nyert „Kronland Siebenbürgen” nevet viselt; az 1848-ki szentesített törvények helyett most is csak a legmagasb patensek, Reichs-, Landes-, Straf- s tudja isten miféle nevű Gesetze, Codexek és Prozeszordnugok és fidelis végrehajtóinak kénye alatt vagyunk, habár azok (t. i. a Gesetze) a nagyméltóságu országbirói értekezleten a morál szempontjából sok tekintetben elítéltettek; a megyei önkormányzat jogának gyakorlata helyett nyertük azt, hogy Schmerling államminiszter, a ki törvényeink értelmében reánk nézve csak oly magánember, mint bárki, engedélyt adott a románoknak egy szebeni értekezletre, a mely magát „törvényesség” czime alatt constitualta, a román hazafiak véleménysszabadságát átok terhe alatt veszélyes szemponthoz láncozta, s nemcsak a román nemzetet compromittálta, hanem az ország magasabb érdekeinek biztosítását célzó alkotmányos kiegyeztetés művének sikerét is veszélyeztetéssel fenyegette; törvényes országgyűlés

helyett kaptunk károly-fejérvári conferentiát, a hol (mint már elmondtuk) törvényeink törvénytelen téren vitatás alá bocsáttattak, s csak kötelességüket ismerő derék hazafiak hathatós véleményezése és épp oly tiszta jogismeretük, mint őszinte törvénytörőletük alapján tett szavazásának köszönhetni, hogy — a mire e zilált viszonyok közt oly nagy szükség van — többségileg kimondatott a törvény szentségének elve; Erdélyből 59 négyszeg mérföldnyi terület kiszakasztott, s Magyarországra kebleztetett; helyes ez, mert odatartozik, de mi is odatartozunk, s eo ipso igazságtalanság volt minket itt hagyni, mert a pozsonni 1847-iki országgyűlés VI-dik törvényezikre s VII-dik és a kolozsvári 1848-iki országgyűlés I-ső törvényezikre, minek folytán ez eljárás csak oly igazságos, mint a midőn a völegény elveszi a menyasszony legszebb nyaklánczát, ötlet magát pedig ott hagyja; az egyéni szabadságot veszélyeztetve látjuk, midőn egy háromszéki atyánkfa pusztá gyanura befogatik és haditörvényszék elibe állíttatik, mintha csak ostromállapotba lennénk helyezve, a minek következtében nem egy hazafiai keblet nehezül azon aggodalom: hogy a szabadság hajnalának pirkodása közben még megérhetjük azon barbár esetnek ismétlését is, a mely hallhatatlanná tette a tasnádi járás volt adjunktját, Litinckit, a ki több magyar nemes, a magyar korona tagjait, megvágott, sőt manu propria botozott, oly tény, a melyre nézve a legहितesebb adat, egy sebészstanár hazánkfa által aláírva kezeink közt van, s akárkinek előmutathatjuk; de a mi több, Fejérmegyében most a románok közt ismét mesés gyorsasággal osztatnak szét lázító iratok „Epistole volante” czim alatt, a melyekben, bizony nem a szabadság valódi érdekében, újból a nyers tömeg erejére történik hivatkozás, a mint ez az alábbkövetkezendő hegyaljai levélből is látható.

De miért rajzoljuk tovább azon súlyos okokat, a melyek a hangulat nyugtalan természetét, s azon komoly aggodalmakat igazolják, a melyeknek östönéből a kolozsvármegyei birtokosság és a székeség némely körünkben lakó vagy mulató tagjai felhíva érzék magukat magánértekezleteket tartani!?

Ez igénytelen sorok írója, mint kolozsvármegyei birtokos és eredetire nézve székes, mindkét gyűlésen szerencsés volt jelen lehetni, s örömmel mondhatja, hogy nemcsak pusztá szónoklati gyakorlatok, nemcsak hatáskeres phrasisok licitatiojának, hanem oly vitatkozásoknak volt tanuja, a melyeknek komoly és üdvös irányát (a mit különben már magában a kiindulási pont megszabott) azonnal mindenki beláthatta.

A kiindulási pont nem volt egyéb, mint magánköri higgadt eszmecsere útján kitalálni azon utat, a melyen — megyei hatóságaink hiányában — habár kevésbé nyomatomkusan, de határozottan és haladéknélkül hasunk oda, miszerint jelenlegi kétséges helyzetünk fenyegető veszélyeinek megelőzése végett főispánaink kinevezése tovább halogató kérdésnek ne tekintessék, az administratio a megyei törvényes hatóságoknak végre már átadassék, s a szentesített törvény értelmében a Buda-Pesten april 2-dikán tartandó országgyűlésre Erdély követi is meghívassanak.

Mi eredménye lesz ez értekezleteknek, a melyek illetéktelen jogczimet nem igényelve, de bizonyára küldöttségeik által általános aggodalmakat, s közóhajtást fejeztek ki korlátoknálgyi ideiglenes elnök önlma előtt, nem tudjuk.

Annyi bizonyos, hogy ideje volt végre hangot adni azon aggodalom, csüggedés és keserűségnek, a mely főnebb indoklatott, s ha ezt Erdély vezér-szerepre hivatott megyéjének birtokossága tevő először, ha e jó példát a székes nemzet itt levő fia követkék és ugyanez értelemben, Kolozsvár derék városi községe mint alkotmányos organum, már hathatós feliratot is terjesztett föl a felséghez: e mozgalom természeténél fogva sokkal komolyabb jellemű, hogyssem annak figyelembevételét, s a határozottan kifejezett, jogos óhajások mielőbbi teljesítését, ne remélhetnők. Vajha ne csalódnánk, mert meg van írva, hogy: „a halogatott reménység beteggé teszi

az elmét; de a megadottot kívánság, mint az életnek fája!”
Halmágyi Sándor.

Levél az erdélyi Hegyaljáról. — A fejérvári értekezletnek egy vidék lakosai sem néztek akkora érdekel elébe, mint mi a hegyaljaiak. Mert mig alkotmányos szempontból annak döntő befolyást tulajdonítani nem lehet, s széles e hazában senki sem vélte, hogy annak eredménye a törvényben gyökerezett közvéleményre irányadólag hathasson, vagy megnyirbálhassa azon alkotmányt, melyet a tizenkét évi absolutismus is csak mellőzött, de mint a monarchia palladiumát teljes épségében meghagyott; addig mi hasonló honfias meggyőződés mellett még azt is reményeltük, hogy az értekezlet folyama alatt egyik vagy másik oldalról fog valami vidéktünk békéjének szilárdítására, s a bujtogatásoktól rendkívül fellázított néphangulat megnyugtására történni. Ilyesmiről azonban nem értesültünk. Hibáznánk azért minmagunk, ha úgy tudva, hogy rólunk senki sem gondoskodik, fel nem szólalnánk s ki nem mondanók abbéli észrevételünket, hogy vidéktünkön az izgatottság oly fokra hágott, mikép nemcsak saját létünket fenyegeti, de valószínű következményeiben még azon országos nagy kérdések megoldását is hátráltathatná, melyeknek túlyomó fontossága a részletes gondoskodást háttérbe szorította. *)

A nép tudja, hogy Erdélynek a törvények értelmében ideiglenes kormányzója van kinevezve. De a bujtogatások által azon balhiedelembé taszítottak, hogy a törvény a szolgabírói páleztát, a főúri kinevezetés pedig a jobbágyság visszaállítását jelképezi. De kérdjük, tételt-e nyilatkozat a néphez, miből felvilágosodhatott volna, hogy a törvény helyreállításában szabadalmának örökítését, s hogy az ország-szerzte tisztelt id. kormányzó személyiségében a közjó felvilágosodását bizvást feltalálhatja. Kérdjük, halasztható-e továbbra is egy ilyen a néphez szóló nyilatkozat; addig tán, mig az id. kormányzóknak minden hivatalnokai kinevezetnek s helyüket elfoglalják, vagy mig a megyei szervezet életbe lép? Halasztható-e a nép megnyugtására vezető intézkedések akkor, mikor a conferentia folyamata alatt, alkotmányos elveinkhez, mikől minket semmi erő s hatalom el nem mozdíthat, a román tagok részéről — ha mutatkozott is rokonszenv, de szavazatukban legkisebb közlekedés sem nyilvánult. Mikor azon vélemény, melyhez minden román tagok csatlakoztak, oly szélsőséges postulatumokat foglal magában, miknek teljesítése annál kevésbé függ a magyar nemzet hozzájárulásától, mert már magában lehetetlen. Avagy lehet-e csak képzelni is törvényhozást egy törvényes téren kívül alakulandó országgyűlésen, mely törvényre emelje épp azon választási censust, melynélfogva ugyanazon országgyűlés alakult. Avagy nem foglal-e magában egy ily postulatum nyílt szakadást, s annak felmértelése nem hozta-e el még legsürgősebb idejét annak, hogy a kormány is megmondja a népnek, mit akar?

A román közép a conferentia céljáról aképp volt értesítve, hogy miután a magyar urak minden hatalmat kezökbe akarnak keríteni, itt a nép főpásztorai még egyszer és utoljára a kibékülést megkísértenék. Ha nem sikerül, a nép tömegesen fog dönteni. Az „Epistole volante” czimű, csodás gyorsasággal szétküldött lázítóiratnak is rövid értelme csak ide megy ki. A nép nyílt ajakkal szivta be annak mérgét, mely rövid tombolás után vesztire szolgálhat. Ha a román nép főpásztorai, kiknek magán körökben tett békés nyilatkozatai merőben ellentétben állnak a kiegyenlített lehetetlenül postulatumokkal, elmulasztják, saját népek érdekében, lecsillapítani a kedélyek veszes hullámzását, azt hisszük, hogy az ország id. kormányzója minden előrelátó hazafi helyesléssel fog találkozni, ha magas elhivatásának programjánál a nép megnyugtatótást eszközöndi. **) Mi fa-lusi egyszerűségünkben óhajtatunk gyakorlati kivitele felől véleményezni nem akarunk. De azt tartjuk, hogy a román nép főpásztorainak hasonlóképp érdekekben fekszik a kormányzó programnak pásztori körlevelőkbeli egyetemes szétküldetése. Jeles publicistáink vegyék át egyszerű tollunkból ez eszmét s karolják fel az ügyet, mely nemcsak a Hegyaljára, de az egész hazáé is.

Többen.

A fejérvári értekezlet II. ülése, febr. 12. (Folytatása. — Jaka b o g d á n: Ha e 12 évi szenvedés más uton megszüntethető nem volna, tán maga is kész lett volna ootroyrozni. Azonban bármennyire hajlandó lett volna erre, a tegnapi két vélemény még akkor is eltérítette volna ezen utról, miután azokból a tűnik ki, mintha nem alkotmányos életünk újjászülési tinnepét állnók, hanem a haza mint haldokló anya halálos ágát álltuk volna körül, mint meg-

*) Nagy esztelenség a népet igazni, mert szemben az osztrák császársággal, vagy szemben a magyar királysággal egy néhány hegyaljai helység igen kicsiny erő. Két lehetőség van: vagy a magyar alkotmányosság győz, vagy a Gesamtmonarchia eszméje éled fel újból és vivja ki magát a mi országos szabadságunk romjain; az előbbi esetben az alkotmány végrehajtó hatalma egyszerre leül a lázadást, elítéli a pártitűket, az utóbbi esetben a császári hatalom szintén csak azt tesdi. Egy harmadik eset még lehet ha t. i. mi magyarok és székesek revoltálunk, s a közép landsturmjait ismét lábraállítatnak mint 1848-ban. Ekkor megválljuk az ily izgató iratok megteremtését véres gyümölcsöket, csak-hogy itt egy a bökkenő, az t. i. hogy mi nem kívánunk revoltálni. A rend, csend és vagyon és személybiztonságért pedig békés államnak akar-minkü kormányzás Európá előtt is telelős.

**) Ugyhiszük a kormányzó elnök aktivitása azonnal kezdődöt veszti a mint a kormányzó ki lesz nevezve, egy kormányzó pedig csak akkor szól fel, mikor rendelkezhetik.

Szerk.

annyi osztozó testvérek. Ha már csakugyan osztozni kell, ő is kérhetné egy 5-dik nemzet részére, t. i. az örményeké, kik mintegy 1200-an lakják e hont, az illető osztályrészt. (Igaz.) Szólok azt ajánlja, a szolgáltatást kiszabadult anyát ne hívjuk meg mindjárt osztályra; s ne adjunk testimoniumot alkotmányunk ellenének arra, hogy 12 év alatt képesek voltak, az alkotmányos érületet teljesen kiirtani belőlünk. Szólok ragaszkodni Haynald ö nmlga és gr. Teleki véleményéhez.

Schreiber. A 48-iki II-dik törvényeziknek egy részét pártolja, de miután a tanácskozást összehívó rendeletben új tényezőkről gondoskodás van kijelölve; s miután ezeknek meghívásáról az 1791-ki XI-ik törvényezik utasítást nem ad: pártolja némi kivétellel Schmidt, mint a ki nek terve a negyedik nemzetet is beilleszti; szerinte legyen előbb erdélyi országgyűlés, ott egyenlitsék ki a nemzetiségi kérdéseket s azután értekezzenek az unióról.

Ugron István. Az értekezlet törvényjavaslatok megállapítására jogosítottak nem tartja. S miután a 48-iki törvények érvényessége elvitathatlan, Erdély csak Magyarország kuldheti követit: pártolja Haynaldot.

B. Apór Károly. Miket Haynald püspök elmondott, magáévá teszi. A két ellenvélemény ellen szót emel, mind a kettő, bár különböző álláspontból kiindulva s az oct. 20-ki patenssel fogdva oda megy ki, hogy mellőzzék a már meglévő törvényt, ez hazai törvényhozásunk elleni merészlet, mit az oct. 20-ki diploma sem kíván; nem remélvén, hogy a haza kövesse, mert az országot válságba sodorhatja: püspök Haynaldhoz szavaz.

Simon Elek. Midőn ő felsége fellépett, „virebus unitis” lön jelszava. Fontos jejszó, mert egyesített erővel nagy dolgokat lehet kivinni, valamint sok mindent szétbontani. Ő felsége átlátta, hogy jelszavával visszaélések történtek s a birodalom sokat veszített, s ugyiltszik, jelszava értelmét Magyarhon alkotmánya helyreállításával kívánja kifejezni. Mikor ő felsége elől megy, mi sem tehetünk egyebet, mint kövessük a törvényesség terén, annyivalinkább, mert ez értekezlet feladata: non de legibus sed secundum leges. Tartasuk meg tehát a 48-iki törvényeket. Schreibernek arra, hogy új erdélyi országgyűlést követel, alaposan mutogatá, miszerint azon törvények hisztóriai jogon nyugosznak, s a két ország három száz éves processusát dönték el. A nemzeti fejedelmek s a gubernatorok kora egy sereg törvényezikket és szerződéseket idéz arra, hogy megmutassa, mikép a 48-iki törvény nem rögönzés (l. Kolozsvár feliratát mult számunkban). Azon véleményre, hogy a 48-iki törvények az oláhokat nem kötelezik, azt feleli, hogy ha szabad a törvények közt válogatni, akkor a pragmatica sanatio sem áll: akkor a népvándorlás és öklöljog kora áll be. Szerinte a mily törvényhozás van egy országban, olyan kötelez mindenkit. Verbőzi világosan kimondja, kik alkothatják a törvényt s kiket kötelez. Midőn arra: quos ligant? a fejedelem megemléstése mellett azt mondja: non tantum omnes subjectos, sed etiam forenses extraneos; — mi Sultuz S. érsek és S. S. püspök hisztóriai emlékeit illeti, azokhoz a magyar, székel és szász parasztnak szintén megjegyzései vannak, mert az alkotmány sánczaian azok is kívül álltak; de különös megjegyzéseik lehetnének a városi polgároknak, kik minden miveltségük mellett is a kormányzati titkárságnál feljebb nem mehettek. De mi magyarokul elegendünk minden sérelmet, mert a 48 meg hozta minden néposztálynak földi mennyországot. Idézi Macaulayt, ki igen helyesen mondja: hogy az együttlakó népek harca csak addig tart, míg elhatározzák, hogy az egyenlőség alapján nyugszik: 48 megadta a jogegyenlőséget: pártolja Haynaldot.

Schmidt Konrád nem bátorodott volna még egyszer szólani, ha Véer F. által fel nem hívatik. Köszöni, hogy constitutionalis szellemben megkímélte. Ő az alkotmányoságnak két gradusát különbözteti meg: a radicalist és a mérsékletességet; maga az utóbbhoz tartozik; nem látja a conferentiát jogosítva, kimondhatni, hogy a diplomát nem fogadja el; hivatása tehát követni annak szellemét. Szólok nem tartja magát illetékesnek, Goluchovszki statútát bírálai, de az övé különbözik attól, mert míg a Goluchovszkiénak semmi alkotmányos alapja nincs, az övé alkotmányos alapon nyugszik. Sajnálja, miként vádoltatik azzal, hogy projectumán a nemzetek testvériségének szelleme nem ömlik el, pedig elvileg kimondotta.

B. Konradshelm (magyarul). Mikor pár perczel elszólt a harang megkondult, H. püspököt imádkozni látta; maga is egyesíté imáját: hogy szándékunk legyen a hon javára. — Tényeket és törvényeket eltagadni nem lehet, s nem szándéka; a 48-iki törvényeket kérdés alá nem vonja, s érvényességüket nem tagadja; az unió szükséges voltát elismeri. (Helyes.) S ezt nemcsak erdélyi, hanem ausztriai szempontból is, mert meg van győződve, hogy csak egy erős Ausztria, ha erős Magyarország, mely a pragmatica sanationál fogva elválhatatlan. Az egyesítést óhajja, de csak úgy, hogy a magyar mellett minden más ajku, jelesen a szász nemzet autonómiaja s nemzetisége legyen biztosítva. (Helyes.) E feltételt mellett a püspököt pártolja! Eljen!

Berde Mózes. Azon hitben lépett be, hogy csak a lesz a kérdés: álljon-e a törvény avagy ne? Azt nem kívánja, hogy 40 ember közt semmi véleménykülönbség se támadjon; de, miután a kormány törvényesség terére lépett s Haynald püspök a törvény Horebère felállván, a 48-iki törvények jogosságát kimutatta, maga is csatlakozik. Sultuz érsek hisztóriai deductioira nem felelhet, mert a nyelvet nem érti — a belőlük vett abstractioira, miszerint a 48-iki törvények nem érvényesek, arra többen megfeleltek. (Schmidt-hez fordulva.) Maga is csodálkozik Véer Parkassal, hogy mikép mondhatja Sch., hogy alkotmányos szempontból indul ki, szóló egy initiatívához sem kéri magát, ha nem törvény szerinti, már pedig Sch. ur az oct. 20-ki diplomára épít, mely azt mondja, hogy Erdélynek országgyűlés kell. Ez alkotmánytalan és törvénybe ütközik. Alkotmánytalan azért, mert a 48-iki törvények felfüggesztettek, de el nem töröltettek, s mint ilyet mindenki megtartani köteles. Sch. arra hivatkozott, hogy a jogfolytonosság megszünt; de ő azt tagadja. A francia merev centralisatio nek sem ideálja, de az angol municipalitás autonómiaja felelősséggel párosulva, reméli

mindenkit ki fog elégtetni. — Sch. püspöknek megköszöni, hogy beszédét magyarul is elmondta, s felkéri, munkáljon oda, hogy legyen egy akol és egy pástör — a két országban, s felette örlödjék a törvény.

A fejevári értekezlet pohárköszöntései. — (Második nap.) B. Saguna püspök kijelenti, hogy ő ugyan nem politikus s még kevésbé diplomata, mégis poharat emel az asztal jobb és balszárnyáért, de előbb ki akarja találni a központot, mert csak aztán lehet a közeledés, s azt hiszi: eltalálja, bár nem diplomata, azt hiszi: helyesen számít, ha azt mondja, mikép mindnyájunk politikai nézete központosul abba, hogy a ki a központot a főhelyet elfoglalta b. Kemény Ferencz korlátok, egyike azon férfiaknak, kik mindent megtesznek arra, hogy hazánk viszonyai biztos révpartra jussanak. Ezután újbol poharat emelve, szólott: van még a központon egy más érdemteljes férfi, s azt hiszi szóló, hogy mind a jobb, mind a balszárny osztja azon politikai hitet, hogy hazánk alkotmányos életének egyik legnagyobb bajnoka gr. Mikó I., kívánja szóló, hogy hazai fáradoimainak gyümölcsét lássa, s részéről igéri oda működni, hogy pályáját könnyítse, s reméli, hogy tapintatos eljárása által mindnyájan oda jövünk, hová közös óhajtsunk vonsz, s nemcsak együtt üdvözölhetjük, mint alkotmányos életünk vezérét.

Haynald püspök ur. Saguna püspök elkapta előlem a kezezt. Az alkotmányosságot éltette hazánk e két nagy férfiak. Én éltetem az alkotmányosságot a haza minden fiában s ő exojában is. Saguna püspök a velünk együtt élni akaró alkotmányos férfij eljen.

Gr. Mikó. Nem személyért emelek poharat, de édes hazánkért s annak népeit. Nem tehetem, hogy a legfőbb bet elől ne emlitem, s mi lehetne ez egyéb, mint kölcsönös bizodalom? Mig gyanakodva állunk egymással szemben, ha nehezen közeledünk a cél felé: a hiba bennünk rejlik, s pedig ha valaha, most van a bizalomra legnagyobb szükségünk. A közboldogság nevében hívok fel egyetértésre mindenkit, kívánva, hogy szálljon közénk az egyetértés anyaga; mert ha vannak bonfi fáradoimainak gyümölcsei, azt csak az egyetértés érlelheti meg. Egyestiljenek a hon minden népei a törvényes alkotmányhoz ragaszkodásban, s ez biztosítja a nagy célt. Eljen a népek közös egyetértése.

B. Saguna. Fennebbi felköszöntés befeljezőleg folytatja: A porosz jobb és balszárny között nagy véleménykülönbség szokott lenni, maradjon azon különbség ott; legyen közöttünk a legszebb harmonia. Eljenek a feloszlatni akaró tanácskozásnak mind jobb, mind balszárnyán lévő tagjai.

Gr. Teleki Domokos. Köztiszteltben álló házigazdánk, ki a haza legszebb reményeit, vágyait oly szép lelkesedéssel, páratlan ékesszólással támogatta, s egyszersmind pohárköszöntések között oly melegen tolmácsolta; püspök Haynald egyszersmind a magyar vendégszeretethez oly fényes példát adta, hogy azt hiszem, mind azok, kik e gyűlésen vendégszeretében részesültek, berekesztésképen csatlakoznak azon legfőbb óhajtsámból, hogy az ég áldása szálljon reá, s mindazon eszmékre, melyeket tolmácsol.

Haynald p. Ha van valami csekély érdemem a mai nap, az csak onnan van, hogy jól tanultam olvasni, mert a mit éreztem mondtam, s ha mi beszédemben a tiszt. gyűlés szívéhez, lelkéhez szökött, mind azt önképéről olvastam le; s ha volt valami szavaimban, az érdem nem enyim, hanem az önkép, e hon jó és rossz időket látott fiájé, kik a válságos időkben is szóltak, tanítottak engemet. Én nem ismertem e hont, önkép bevezettek szívébe, s ha ajkam valami dicsőt mondott, azt önképnek köszönöm. A t. gróf szíve volt megemliteni, mint házigazdát. Ebben se sok az érdemem; mert ez az asztal, a hon asztala, mi mindnyájan a hon asztalához ültünk, az édes haza földje termé a kálást s a kedves haza hegyei termék a bort, mit mellette élvezünk. Én a jó fiak anyjéért, a hazáért emelem poharamat.

Véer Farkas. Olvasni a nyomdai betűkről, az közönséges dolog; de olvasni az arezból, szívből, lélekből, az magasabb tehetséget kíván. Exciád belát szívembe, s hiszem, hogy abból a közvélemény hangulatát kiolvassa. Ez postulatuma is exciád helyzetének, helyzete oly polczra emelte, mely az országra áldást árasztthat, az országra, mely egy időben az alkotmányosság classicus földje volt. Mi bármí valásnak vagyunk, tiszteljük exciád állását, exciád kitűnő jelenet elődei sorában, s mint ilyentől működési terén eredményeket kívánunk. Az alkalom megnyit s felkérem erre a haza nevében.

Zeyk Károly. P. Haynaldhoz. Azon ötletből, miszerint a püspök ö nmlga Magyarhonban született, s most Erdély lakosa, valamint abból, hogy szökölnak atyja erdélyi, anyja pedig magyarhoni volt: élteti a két hon egységét, hogy ne kelljen két honra gondolni.

Simon Elek. P. Sagunához. Exciád azt méltóztatott monhani, hogy nem politikus, pedig a legnagyobb politikus. Nem úgy érti, miszerint a politikusoknak jánusi fejk szökött lenni; s szavaik tetteikkel nem egyeznek: mindazáltal azt mondja, hogy a legnagyobb politikus. Mint a conferentiá egyik kitűnő tagja, egy kicsit alkotmányos, egy kicsit nem alkotmányos. Ellenben mint a H. püspök vendége egészen más politikát követ. Ugyiltszik a tanácskozmányoknál a politikus beszél, itt az emberbarát; ott inkább másokkal beszélt, itt exciád nyilatkozik.

B. Saguna, püspök. Minthogy társalkodás közben jobban tudja magát kifejezni: eljen a társalkodás.

Ezzel a diplomatai ebéd társas ebédé lön nyilatkozatva; még néhány lelkes társalkodási felköszöntés történt.

Erdélyi gazdasági-egylet. — Választmányi ülés f. évi február 20-án gróf Mikó Imre ö nmlga elnöksége alatt. Tárgyai:

a) A választmány f. évi május 2-án Sz. Keresztúron tartatni határozott állatkiállítási versenyre m. Gyárfás Domokos elnöksége alatt rendező és bíró bizottságot nevez ki, a melynek tagjai: id. gr. Bethlen László, b. Gámer Guszta, b. Henter József, Ugron János, Ugron László.

zár, Török Ferencz urak. Az állatkiállítási versenyen az alább írt állatokkal a következő díjak lesznek nyerhetők:

1) A legjobb nemesített székel eredetű 4—6 éves kancával 6 db. es. k. arany. 2) A legjobb tiszta székel 4—6 éves kancával 3 db. es. k. arany. 3) A legjobb nemesített székel kancától esiközött egy éves (mén vagy kancza) esikőval (bemutatva az anyát is) 3 db. es. k. arany. 4) A legjobb tiszta székel kancától esiközött egy éves (mén vagy kancza) esikőval (bemutatva az anyát is) 2 db. es. k. arany. 5) A legjobb és legszebb pár jármás ökörrrel 4 db. es. k. arany. 6) A legjobb tejelő tehénrel 3 db. es. k. arany. 7) A legjobb két éves bikával 2 db. es. k. arany. 8) A legjobb két éves tinóval 1 db. es. k. arany. 9) A legjobb fekete kosbaránnyal fekete anyától 1 db. es. k. arany. 10) A legjobb fekete jubbaránnyal 1 db. es. k. arany. 11) A legjobb fehér kossal 1 db. es. k. arany. 12) A legjobb fehér juhval 1 db. es. k. arany. 13) A legjobb fehér mangalicza két éves kannel 2 db. es. k. arany. 14) A legjobb fehér mangalicza két éves koczával 2 db. es. k. arany.

A fennírt díjakra versenyző állatok tulajdonosai be kell, hogy bizonyítsák, hogy azok nálok születtek és nevedettek, kivéve az 5-dik szám alatti, a melynek csak 1 évi birtoklást kell bebizonyítani; különben bírálat alá nem jöhetnek. Be kell végre jelenteni a lovaknál az apát, mint a mely a vérmesítésre különösen befoly.

b) Az ülés meghatározand, hogy e jelen évben Kolozsvárt is állatkiállítást rendezend, annak ideje meghatározását és a program elkészítését az állattenyésztési szakosztályra bizza, azon meghagyással, hogy az minél előbb a választmány elibe terjessze.

c) A gyümölcsészeti szakosztály által a tervezett kertészinas-iskola tárgyában itt is felolvasott felszólítást a választmány jóváhagyja.

d) Közeledvén a márciusi közgyűlés tartásának ideje, a választmány meghatározza, hogy az egyet közgyűlést folyó év március 11-én délelőtt 10 órakor fogja megtartani. A közgyűlés tárgyai lesznek:

1) Elnöki megnyitó beszéd. 2) titoknoki jelentés. 3) A pénztár megvizsgálására kinevezett bizottságnak jelentése. 4) A közgyűlés tartásának idejéről való tanácskozás. 5) Egyes indítványok.

e) A titoknok jelenti, hogy t. Giróuti Ferencz, a „Falusi Gazda” szerkesztője, lapját az egyet olvasóterme számára ingyen megküldeni igéri, s hogy az eddig megjelent számokat meg is küldötte. Tisztelt tagtársunk becses ajándékát a választmány köszönettel fogadja.

f) Nemes Szamosújvár városa alapítványa hátralévő részét, 52 ft 50 kr. o. é. az egyet pénztárnak befizette. Alapítótágá lett, gr. Kornis Ádám 100 ft-tal; részvényesekké: Gálfi Imre és Vályi Elek. Nagy János, titoknok.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Bécsi és pesti német és magyar lapok írták, hogy b. Kemény Ferencz ö nmlga ekkor s ekkor indul le Bécsből Sz e b e n b e; most meg ugyan ö k írják, hogy ekkor meg ekkor indul vissza Sz e b e n ből Bécsbe; mialatt mi írjuk naponként, hogy ö nmlga Kolozsvárra ott van, s most ez majd ama küldöttség tisztelgését fogadja stb. s innen és nem Sz e b e n ből indul a napokban vissza Bécsbe.

— Az erzsébet-városi ev. ref. egyház lelkesze nyilvános köszönetet mond lapunk útján gr. Haller Jánosné Kleisch Zsuzsáná ö nságának, ki évek óta, noha a kath. hitfelekezt tagja; de nemes elfoglaltságával a kis és szegény protestans megévt nemes adakozásaival gyámolítja s csak az utóbbi pár év alatt m. e. 300 forintot adományozott annak, oda érte, hogy azelőtt folyvást gyámolította. — Az ily szép tettek méltó jutalmukat nyerik a közvéleményben és az egekben.

— Az országbírói értekezlet febr. 17-ki ülésében kimondatván azon elv, hogy a hon lehet a hazai törvényekhez visszatérjünk, a büntetőholnykezsénnéi gyakorlat visszaállítása határozatott, ezenkívül az 1843-diki büntető t. könyvi javallat ö felsége elébe terjesztetni azonnal nyilatkozattal, hogy ez vétetnek alapul a legközelebbi törvényhozás tárgyalásának. A sajtóügyet illetőleg az 1848-diki törvény lön elfogadva az esküdtzéki eljárásal.

— Lugosról írják: Asbóth Lajos honvéd-ezredes, egy csendőrtiszt által családja köréből kiragadtatván, Temesvárra s onnan állítólag Josephstadthba vitetett. Ez eset következtében a hangulat izgatott.

— Primás ö emjárt febr. 19-én varták Bécsbe, hogy ott ö felségének még egyszer előterjessze Magyarország kívánalmait.

— Ezen cím alatt „Attila und rother Frack” egy röpirat van nyomdánk egyikében sajtó alatt, mely feltűnően ügyes tollal van szerkesztve, s élénk kritikával huz parvonalt a magyar és osztrák aristocrazia között. Targyalja Ausztria ujra szervezését, s kiemeli, hogy a magyar királyságot, mely mint független ország választá fejedelmét a Habsburg uralkodó házat századokkal az ausztriai császárság előtt; Ausztria egységébe beolvasztani erőszakkal nem lehet; hanem a birodalomnak kell a magyarhoz hasonló alkotmányos intézményeket adni, s akkor aztán Magyarországra bizza, hogy megállítsa a lehető szorosabb egyesülés viszonyát és feltételeit. Hiszszük, hogy a nemskára megjelenendő röpirat nagy figyelmet fog gerjesztetni az osztrák főbb körökben.

— Verőcezemegye főispánja Strossmayer püspök ö nmlga beigtatási innepéyle alkalmával a következő ajándékozásokat tette: A glagoliti papnővédeknek Dalmatiában 5000, a singi, észeki és zágábi gyanusimnak külön-külön 1000, a szerb maticeának 500 ftot, Verőcezemegye nyugdijalapjára 100 aranyat; az észeki szegényeknek 200 a diakováriknak 50 ftot; ezenkívül minden egykori jobbággyai adósságából 10 perczentet, s a vagyontalanékat egészen elengedte.

Nemzeti színház. — Febr. 8-án. Molnár József javára: „Ki a vívát?” új népszimű a kortes világól Ber-

náth Gáspártól; csinos zenéje Káldytól. Nem értjük: miként jöhet kedve valakinek jelen időben ily korszerűtlen férezményeket írni és színi hozni. Az irányzat feldolgozta Nagy Ignác „Tisztújítás”-ában elég ügyesen és hatásosan a maga idejében. Mint korrajz lélté magát ez is korával; miért kell egy fattyusarjadékát feltámasztani akarni. Le vele!

Febr. 9-kén. „A pénzkirály, vagy: egy a mi fajtánk-ból, egy a magyarok geniusával nem igen találó darab, a mennyiben a börze viharai minket nem igen érdekelnék. A szereplőkben is látszott, hogy ily tárgyban nem tudnak lelkesedni, s az előadás lehető legrosszabb volt.

Febr. 10-én. „Két pisztoly.” Stein sópénztárnok szerepét Molnár érteljesen adta. Albisi mint Hugli egészséges comicumot fejtett ki, megnevetetett emberül, Nagy (Stutzi) szinte megállott mellette.

Febr. 11-dikén. „Falusi lakadalom.” Komáromi (Tatár Andor), Boér (Kardhegyi), Rajz (Ugróci), Albisi (Kuko Peti), Bokor (Rikóti), Vadász (Duló), Ujfaluassy (Lóra), jók voltak. Tar (Lafanche) hideg szerelmes vala, s az atyjára találás érzelmemelő momentumát elejté. Komáromival kell vala szerepet cserélniek.

Febr. 14-én Bokor József javára „Négy Halmonfi” opera. Marcell (Ivo), sok báj volt a 3-dik felvonásban magán áriájában, Pauly (Olivér) könnyűséggel és szépen, Egedi Mária (Hermína) s Bokor (Beaumoier) kellő precisióval énekeltek.

Febr. 15-én „Országgyűlési szállítás” Boér (Burman) igen jó nagy bátya, Ujfaluassy kedves Emilia, és Komáromi ügyes Vigán Kálmán voltak. Nagy rendesen eredeti e zsidó.

Febr. 16-án Boérné javára „IV-ik László” Dobsa sikerült drámája nagy közönség előtt. Bár egyes szereplőkről, mint Tóthné (Edua), Komáromi (Myze), Ujfaluassy (Ayda), IV-dik László Ujfaluassy, Tar (Arbuc) Boér (Turul) körülbelül méltánylólág szóhatnánk, hiányzott az előadás összevágó kerekedsége. Elejtett a dráma hatásossága.

Febr. 17-én „Indiána.” A czimszerepet Tóthné igen szépen játszát és igen rosszul szavalat. Pantomimicai művészet volt magatartásában és arczjátékában, de illúsiót sérte szenvelgő szavalata. Ki annyira átérezni tud egy indulatot, hogy külsőségek által híven érzékíti tudja, kár hogy nem méri a hangsúlyozást is hozzá. Ujfaluassy jó Czerka vala, Ujfaluassy (Zsvicza) a lélekismeret furdalásait bényomás-teljesen adá.

Febr. 18-án „Bánk Bán.” E classicus mű összevágólág adatott, nagy közönség előtt. Komáromy Alajos a pesti színházról mint vendég először lépett fel a czimszerepben. A „nagy urat” kellő méltósággal személyesíté, híven fogá fel a hatalmas jellemet fénypontjaiban, mint árnyalataiban, s végtelenségeit, minden szegletesség nélkül sikerült kerek-kivinnie. Nagysága imponált különösen az összeesküvés le-fegyverzésénél; és nemessége a Melinda körül a királynő előtt kifejtett, gyöngéd bánásnál. Megragadóan derék volt még a düh öriási kinyomata, midőn Otto után a zártajtónak rohan; és a leverő erkölcsi érzet nyilvánítása, midőn a királynő legyilkolása után, a teremből kívánszorog. Nem mel-lőzhetjük azonban azou megjegyzést: miszerint a művé-szetnek célja megnevesíteni lehetőleg minden indulatkitörést, hogy bensőnkre hasson az, nem érkeinkre; tehát a kiábalás a padon soha sincs rendén, a hangsúlyozás ereje elvész általa. Komáromi L. derék Petur volt, határozott érzé-jellem. Ujfaluassy kedves Melinda, Almási is jó Mikhál és Boér jó Tiborez, Molnár (Biberach) élvezetes tapintattal s kimértiséggel kezeli az intrigát. Tóthné ellen (Gertrud) semmi kifogás: sőt teljes méltánylás részére.

Febr. 19. „Ördög naplója.” Komáromi Alajos (Robin de Bois) szerepét csak közepesen adá, nyomtalanul elenyészett a függöny legördültével hatása, holott e szerepnek nem az a természeté. Évtized előtt tén adá Robint Lendvay nálunk, s mégis élénken visszaemlékezék remek előadásának min-den momentumára. Igen igen, ez élénk visszaemlékezés tévé csak közepessé a mostani Robint. Egy Bolinbrock Henrik, egy Robin de Bois rendkívüli társalgási könnyűséget, finom csengésű hangot, s szavati hajlékonyságot igénylő szere-pék. Megengedjen derék vendégünk: hogy remekhez mér-ők; ő megérdemli azt. — Nem tudjuk mi okból szerepeltek Molnár helyett Ujfaluassy és Bokor helyett Albisi. Bévalljuk, hogy a cserében nem veszünk.

Febr. 20-án „Négy Hajmonfi” opera.

Febr. 21-én Tar és Rajz javára „Tündérújjak.” E derék iránydarab, s szorgalmas ifjú színészeink is, nagyobb közönséget érdemeltek volna. Ujfaluassy (Helen), Komá-romy L. (Richard) kedvesen szerepeltek. Tóthné (Menneville marquisné) művésziileg személyesíté a híu divathölgyet és modorosság nélkül szavalt. Szemet, fület egyiránt kielé-gített. Így és csak így mindig. Albisiné (Berny asszony), Boérné (Lesneven grófné) Ujfaluassy (Tristán), Rajz (Penmar herezeg) jók voltak. Rajz koszorút kapott.

POLITIKAI HIREK.

— A „K. Z.” szerint Gaetában az ostromlás vége felé csak kevés számú olasz helyőrség volt, a leg-nagyobb rész külföldiekből állott, és pedig németek, svájciekből, továbbá francia és belga legitimistákból. A lakosok közül csak mintegy 2000 maradt az erődben, s ezek pincékben s a kolostori kriptákban tartózkodtak. — Bixio e hó 13-kán hosszasan értekezett Cavourral s ennek jó híreket hozott Garibalditól. A volt diktátor, mint Bixio mondá, teljesen tudja méltányolni a mostani politi-kai helyzetet, s ezen okból vállalatával várakozni kész.

— Párisban azon reménnyel kecsegtetik magukat, hogy a syriai ügyben tartandó értekezlet Fran-cziaország nézetét pártolni fogja. Ugyan oda, a „D. A. Z.” szerint, egy sürgöny érkezett, mely jelenté, hogy Lavalette a portának jegyzékét adott át, a melyben Fran-cziaország kinyilatkoztatja, miszerint ez utóbbi Oroszor-szággal együtt a birodalom keresztény tartományaiha

török biztosok küldését s a hat-humajumnak szigorú teljesítését követeli, s egy oly bizottság kineve-zését tanácsolja, mely állandóul Stambulban székeljen s a keresztények érdekei felett őrködjék. Levelező szerint úgy látszik, hogy már is számítanak a francia politikának a konferenciában leendő diadalára, mivel a hadügymi-niszterium egy dandár alakításával foglalkozik, mely a Beaufort alatti hadtestnek erősítésére fogna Syriába kül-detni, ha nétán a conferentia a török kormánynak francia csapatok általi tartósb megszállatása mellé nyilatkoznék.

— A M. Advertisernek azt írják Jeruzsálem-ből, hogy a francziák ott gyanusan dolgoznak. Francia tiszték szorgalmasan méregetnek: Omar mecsetjénél a Mária-hegyen, a Hebronnál, Gásában s még más helye-ken. Híre járt, hogy a francia hadakból egy osztály Je-ruzsálembe, egy Jaffába, egy pedig a Carmel hegyére fog áttétni. Beiruthban nyíltan beszélék a francia tiszték, hogy kormányuknak eszeágában sincs őket haza hini, sőt ellenkezőleg nem sokára más működési helyre fogja őket rendelni. Mindez, úgy véli a levelező, arra mutat, hogy IX. Pius régi kedvenczterve — a pápaság székhely-nyének Jeruzsálembe tétele — teljesebben készül. Megjár-ja curiosumnak. Egyébiránt, hogy Ázsia ezen szent föld-jére európai szent embernek az ottan jelenleg még léte-ző barbár viszonyok miatt kedve lehessen áttelepedni, nem igen képzelhető egyhamar. A Laguerrióné-féle röpirat — mely többnek látszik magán nézetnél — vilá-gosan kimondja, hogy „Olaszországot a pápa s a pápát Olaszország nélkül nem képzelheti,” mi más szóval oda megy ki, hogy Rómát — ez idő szerint legalább — nem lehet Jeruzsálemmel pótolni. A szent atya, habár csak szellemi hatalmát tartja is meg, Rómában székelve di-csőbb varázsfényben álland a világ szemei előtt, mintha onnan bárhová ismét világi fejedelmekép távoznék el. — A gaetai vár eleste kétségkívül a szent székre is mély be-nyomást fogott tenni, mit már is tanusít az, hogy mint jó forráshól írják, Franciaország háta megett egyenes alkudozás van készülöben Róma s Turin közt, s hogy ugyanazt lehetönek tartják Velenczére nézve is, sőt hogy ettől Párisban tartanak, az több rendbeli tudósításokból megerősítve látszik. Mindezen alkudozások megett a - gol befolyást gyanusítanak, mint a melynek minden tö-rekvése oda irányul, hogy az olaszok kívánságának elég tétessék a nélkül, hogy az által újabb háboru jöne létre, a mely minden híhetőség szerint újból Franciaország-hg fegyveres beavatkozását idézné elő.

— A dán-holsteini kérdésben még mind re-mélik, hogy egyezmény jöved létre. Blomfield lord jelenté a bécsi kabinetnek, miszerint az angol kormány a kopenhágai kabinetnek azon tanácsot adta, hogy enged-jen. Orosz- és Franciaország már egy korábbi alka-lommal kijelentették, hogy a német szövetség illetékes-ségét a holsteini ügyben nem vonják kétségbe. Kopen-hágában ugyan oly magatartást mutatnak, mintha az en-gedékenység eszköz ágában sem volna, hihetőleg csak álcázni kívánják a diplomatai visszavonulást, mert hogy a dán kabinet a nagyhatalmak intéseit számba ne venné, annál kevésbbé látszik hitelre méltónak, mivel az utó-biak már kimondották, hogy a német tengeri kikötők os-tromzárát nem ismerendik el.

— Berlin, február 13. A „Br. Ztg.” írja: Mig parlamentünkben folynak a szónoki harczok, azalatt nagyon komoly alakot ölt a külpolitika. Az itteni körök egyáltalában nem osztják a börzék békeoptimizmu-sát. Sőt ellenkezőleg csaknem elkerülhetlennnek tartják Magyarországban a válságot, azt hiszik, hogy az az olasz mozgalomnak új lendületet adna.

— A „P. Lloyd” bécsi levelezője írja: „Mig it-teni döntő körökben még nem rég is azt állították, hogy ez évben nem tarthatni a háboru kitörésétől, e tekintet-ben legújabbban megváltozott a vélemény, ennél fogva ne legyen meglepő, ha ismét olvasni lehet, hogy Bécsben a legkomolyabb aggodalmakkal lesznek eltelve a háboru miatt. E változást Gaeta eleste idézte elő, meggyőződve levén, miént most a római kérdésre kerül a sor, mely-nek megoldása azonban, azon körülménynél fogva, mi-szerint e tekintetben Szardinia és Franciaor-szág közt teljes egyetértés uralkodik, a legrövidebb uton végrehajtható leendő. Helyesen számítanak, ha azt áll-ítják, hogy az olaszok nem fognak csendesesen maradnia római kérdés megoldása után, sőt inkább a velencei ügy elintézését fogják sürgetni. A bomba minden látszat sze-rint elebb fog elpattanni, mint gyanítják.”

— A „Bresl. Ztg.” szerint a reactio nagyon műkö-dik s szükség esetében katonai hatalom alkalmazásával reméll sükert arathatni Magyarországon. Legkézzelfog-hatóbb bizonyítéka, hogy meddig haladt a reactio, a fiu-mei ostromállapot. Mi volt e rendkívüli eljárás oka, még tudni nem lehet. Talán a bánt erre azon szándék is ve-zette, hogy némely megyék magyaros rokonszenvét ez-által lehűtse. Fiume városa, a magyar alkotmányos moz-

galmak kezdete óta különösen tiltakozott valamely déli szláv tartományhoz csatoltatása, és Horvátországnak Ma-gyarországtól elszakítására ellen. A város, mint magyar kikötőhely közvetlen Magyarországhoz kívánt csatol-tatni sat.

— Belgrád, febr. 8. A „Presse”-nek írják: Né-hány nap óta azon hír terjedt el nálunk, hogy visszajöend ide Dastengo, az előbbi szárd consul. Ezen férfiu 1859-ben az olasz háboru idejében Ausztria ellen irány-zott ellenséges tevékenysége által tünteté ki magát, va-lamint azáltal is, hogy minden Ausztriából menekült párt-fogásában részesite. Dastengo utóbbi időben Bukarest-ben tartózkodott, hol Kuza herczegnek egy szárd rendet nyújtott át (Valószínűleg — mond a „Presse” — azon készségének jutalmául, melyet minden Ausztriára nézve káros dolognál tanusított.) Tánságában, s hihetőleg pártfogása alatt a magyar emigratio több nevezetes tag-ja is szándékoznék ideiglenesen itt venni lakást, s az a hír szárnyal, hogy az ismert nevű Perczel Mór tá-bornok már meg is érkezett volna, Klapkát pedig a napokban várják ide. Egyelőre bizonyára csak pusztá hir még mindakettő.

— Montenegro hadi készülétei az „Opin. nat.” szerint folyton tartanak.

— A „West Afrika Herald” batározottabb tudó-sításokat hoz az oly régen hirdetett egyszerű haláláldo-zatokról, melyeket Dohomey királya atyja hamvainak tett. Az ezen áldozatoknál legyilkolt emberek száma 2000-re, sőt egy jevelező szerint 7000-re tétetik. Kényszerített nézője voltam e borzasztó gyilkolásnak — így ír leve-lező — a vér úgy folyt egy nagy gödörbe, mint egy köz-önséges folyam. Egy másik jelenti, hogy ő ezen gyilkol-lásra láttára félig beteg, félig kábult lön. A szerencsétle-nek közönynyel közelitettek a mészárszékre. A Herald jelenti, hogy Foote konzul az angol kormánnytól megbi-zást kapott Dohomey királyával ezen haláláldozatok el-törlése végett szerződést kötni.

— Az amerikai Egyesült államok elnöke még mind izenget, szónokolgat; közelebb ismét felhívá az unio minden államait, hogy febr. 4-re Washingtonba kö-veteket küldjenek, kik Virginia képviselőivel egyetértve, a rabslasztartó államok sérelmeit kiegyenlítsék s így a szakadást meggátolják.

— Washington, febr. 5. Északi Carolina elhatározta, hogy külön szakad, ha a kiengesztelési ki-sérlet nem sikerülne.

— Buchanan elvetette Déli Carolina ulti-matumát. Sumter erőd megtámadását várják.

Ujabbak. — Milano, febr. 19. A mai „Perse-veranza” jelenti Turinből 18-ról: A parlament megnyitásánál, Humbert kir. herczeg, Amadeo aostai her-czeg, Bonin tábornok kíséretével, Poroszország, Anglia, Francia-, Svéd-, Belga- és Törökország követei jelen voltak. A királyt miniszterei és udvarának nagyméltósá-gai állották körül. A képviselők majd mind jelen voltak, a senatorok közül azonban többen hiányoztak. Egy ná-polyi, ki csupán e célra jött ide, a képviselők padjaiba tolazkodott, s mivel eltávolítani nem lehetett, elfogták; több gyutacsot találtak nála. E hir azon gyanura adott okott, hogy a király élete ellen merényletet akart elkö-vetni, földie azonban azt állítják, hogy az csak szellemi túlságazottság.

— A Murat-féle összeesküvésről terjesztett bir valósul: 12,000-en voltak már felfogadva, mint mond-ják, garibaldisták, papok, reactionariusok és bourbonis-ták is fordulnak elő. Egy francia író, Dumas (?) sze-rezte volna a fegyvereket.

— A syriai ügyben az értekezlet febr. 20-kán tartá első ülést. Abder-Kadert Párisba várják.

— A kölni lapnak febr. 14-kén írja: turini leve-lezője: „Garibaldit is várták Turinba. Klapka tá-bornok, ki néhány nap óta Turinban van, a királynál is volt elfogadáson. Klapka oláhországi utjáról hallottam, hogy a románok nagyon el vannak telve Erdélyt anne-xáló gondolatokkal és oly önálló Magyarországot, mely nem adja nekik Erdélyt, határozottan elleneznek.

Isten adta Petikéje
Még ez volna a bibéje?
Nem kell neki a galuska,
De kell neki a Juliska.

— Gaeta elestét Rómában is megünnepezték. A „Perseveranza” megjegyzi: „Gaeta földása éppen jó-kor történt, mert valószínű, hogy a Po mellett megtámad-nak az osztrákoktól támogatott trónvesztett herczegek.” Az „Opinion”-nak is azt írják a mantuai határról, hogy Ausztria vagy ennek megbízásából a modenai hg tá-madásra készül. A „J. des Debats” turini tudósítója is ha-sonló szándékkal gyanúsítja a modenai hget. Különös, hogy e hírekkel annyira összevág a pápai zuavoknak az

olasz területre már jelentett betörése. A római kormányról írják, hogy belga és osztrák gyárakban nagy mennyiségű fegyverre tett megrendelést. Ferenc királynak Rómában létét is felakarják használni arra, hogy a harc folytatassék.

— Turin, febr. 19. Fergola tábornok kijelenté, hogy Messinát véglegesen védni fogja. Az „Opinione” a Piemont és Róma közti alkudozásokról terjesztett hírt megczáfolja.

— A J. de Constantinople igen hevesen kikel azon üzemek ellen, melyek a bosnyák határszéleken törtennek és Szerbiából szittatnak.

— A Lengyelország felé történő csapatmozgalmakról szóló tudósítások oly határozott alakot kezdenek ölteni magukra, hogy azoknak alaposságát kétségbe nem lehet többé vonni. Lengyelország felett ismét oly haljós-latu csend uralkodik, mely igen elűt a lengyelek azon magatartásáról, melyet mindjárt Sándor csár trónralépése után tanusítottak.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Gabonaár Kolozsvárt, február 21-én, 1861.
Bécsi mérője: Tisztabúza 4 frt 50 kr. Elegybúza 3 frt 13 kr. Rozs 2 frt 70 kr. Árpa — frt Zab 1 frt. 20 kr. Törökbuza 5 frt 20 kr. Pityóka 1 frt 80 kr. — Marhabús fontja 17 kr. o. é.

BECSI BÖRZE február 20-kán.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	76.70	76.90	Ausztr. államvaspálya	288.— 289.—
5%-os metalliques	100 frt.	66.20	66.40	Nyugati vasut	186.50 187.50
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut	105.50 106.50
5%-os magyarországi	100 frt.	66.75	67.—	Tisza vasut	147.— 147.—
5%-os bánsági, horvát és szláv	100 frt.	64.50	65.—	Déli vaspálya 60% (ex div.)	189.— 190.—
5%-os erdélyi	100 frt.	61.75	62.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	168.50 169.—
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	109.— 111.—
Trieszti db.	100 ft pp.	125.—	126.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	97.50	98.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 64.—
Budai városközség db	40 ft a. é.	37.25	37.75	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	89.—	90.—	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	35.75	36.25	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3%	125.75 125.95
Pálffy	40 ft pp.	37.25	37.75	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %	125.75 126.—
Clary	40 ft pp.	34.75	35.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. érték.) 4 %	— —
St. Genois	40 ft pp.	36.—	36.50	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %	126.— 126.25
Windischgrätz	20 ft pp.	20.50	21.—	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 %	110.70 110.75
Waldstein	20 ft pp.	24.75	25.25	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %	147.50 147.75
Keglevich	10 ft pp.	15.—	15.50	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 %	58.40 58.50
Részvények.				Pénznemek.	
Nemzeti bank ex div.)		730.—	732.—	Korona	20.35 —
Hitelintézet 200 frt		164.10	164.20	Császári arany	6.98 —
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt		577.—	579.—	Reczés arany	6.97 —
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		405.—	407.—	Napoleons'or	11.82 —
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		180.—	190.—	Orosz imperiale	12.08 —
Budapesti lánczhid 500 ft pp.		395.—	400.—	Ezüst	47.— —
Éjszaki vasut		1908.30	1908.80	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	40.— —

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(54)
Sz. 107 1861

Hirdetmény.

A székely udvarhelyi cs. k. urbéri törvényszék tudatja 1849 óta távollévő csik szl imrei Gál Ferenc zczel, miszerént az ellene csik csatószegei özvegy György Gábornő és György Gábor árva által 1859-beli 112 számú hátra lévő urbéri szolgálatok sath. megfizetéséért indított urbéres keresetben, gondnokául e perben képviselőjéül Székely Udvarhelyen lakó t. Szolga Miklós ur nevezetett, és az ügy tárgyalása folyó év márczius hava 6-án délelőtti 9 órára tüzetett ki. Gál Ferencz fölhivatik tehát, „vagy a nevezett gondnokot legcélszerűbb védelme iránt utasítani, vagy a nevezett határ időig más felhatalmazottat nevezni, magának tulajdonítván az ennek elmulasztása által következhető jogi hátrányokat.

A cs. k. urbéri törvényszék tanácsából
Székely Udvarhelyen, 1861 január 19-én.

NEM HIVATALOS.

(59)
Cs. kir. ausztr. legfelsőbb szabadalommal és porosz kir. legf. jóváhagyással.

Dr. HARTUNG
szabadalmazott
HAJNÖVESZTŐ SZEREI

megkülönböztetik magukat **bebizonyult** kitűnő tulajdonságaik s olcsó árak által, s tulajdadjak az oly sokfélekeppen földicsért Macassar-, Lapugyókérolaj s a legtbb egyéb hajolajokat és kenőcsöket, mintán ezek vegyülete elvitázhatlan, természetesen alapon készítették, s tudományos hajnövesztőszerek körében ezeknél **biztosabb eredményű összetételek** nem léteznek; e szerek sok évi nyomozás, sokoldalú tapasztalás a kísérletek szerencsés eredményét képezik, s értékük- és célszerűségükről magas tiszteletű tudományos férfiak legelismertebb jóváhagyó irataik elömutathatók, úgy, hogy mind a két, hatásaikban egymást kölcsönösen kiegészítő **Dr. Hartung-féle hajnövesztő szer** legjobb lélekismerettel ajánlathatnak, és pedig:

Dr. Hartung NÖVÉNY HAJKENŐCSE

(ára egy bepecsételt és az üvegbe belyegzett tégelynek 85 ujkr.)

a hajnövés ismétli fölélesztésére és élénkítésére, és

Dr. Hartung CHINAHEJ-OLAJA

(ára egy bepecsételt s üvegbélyeggel ellátott üvegnek 85 ujkr.)

a hajnak föntartására és szépitésére.

Dr. HARTUNG hajnövesztő szereinek **belszilárdasága** minden körülményes földicsért fölöslegessé tesz (csak egynehány kísérlet elegendő ez általánosan hasznos szerek **célszerűségéről s kitűnőségéről meggyőződésre.**) Tárgymutatók s használati utalványok ingyen kiszolgáltatnak, és a szerek **egyedül valódián** kaphatók: **Kolozsvárt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczen: Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Déván: Büchler A. Enyeden: Bisztritsányi A.; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátszegben: Matéfi Béla gyógyszer; Károly-Fejérvárt: Rusz János; Kőhalomban: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvárt: Misselbacher J. B.; Szamos-Ujvárt: Placcintár és fia gyógyszer; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsiszentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer; Szeredán: Gozsy A.; Tasnádán: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff Gábor uraknál.**

Haszonbérbe adandó birtok.

A dézsi beszteczerei útvonalon az első két, az utóbbitól egy posta állomásra a Sajó terén Somkerék helységében egy 300 cat. holdból álló tagosított—térhelyen lévő—birtok, kényelmes lak és gazdasági épületekkel a helységben egy jól ellátott vendégfogadóval, s ital árulhatási-limitatio

szérént 24-ik majustól 25 ik szeptemberig, egész éven át pedig ó bor árulhatási joggal, a Sajó vizén egy 4 kövű malommal akár részvesen akár külön külön hat vagy több egymásután következő évre a közelebbi Szt György naptól kezdve haszonbérbe kiadó. Értekezhetni helyt személyesen vagy bérmentes levelekben a somkeréki postahivatalnál.

(42)

F. év márczius 2-kán lesz a

a budai kölcsön-sorsjegyek ötödik húzása.

A sorsolási terve e 50.000 sorsjegyből álló vállalatnak **4. 679. 675** oszt. ért. forintira van fektetve, s ez **40.000, — 30.000, — 20.000** frtból álló nyereményekre osztva, a mikből e húzásnál 200 darab huzatik ki.

Ezen sorsjegyek mindenike 40 frt. mérleges ért k után a legrosszabb esetben is legalább 60, — 70, — 80 frtot kell hogy nyerjen.

Ilyen sorsjegyek kaphatók:

Kolozsvárt **DIETRICH SÁMUEL** kereskedésében.

(58)

Haszonbéri hirdetmény.

Gróf Toldalagi Ferencnek koronkai jószágához tartozó következő fekvő haszonbérbe adandók folyó év Szt György hava 24 től kezdve 4 vagy 8 egymás után folyó évekre:

1. A falumellett fekvő tagosított Ropó nevű major ellátva lakóház, csűr, kert és minden nemű gazdasági épületekkel és eszközökkel 217 hold kiterjedésben.
2. A Váczmán praediumban eső tagosított major a Váczmán hegy alatti kocsomárolhatási joggal együtt ellátva, a szükséges istálló, lakó-ház és csűrrel, 212 hold kiterjedésben.
3. A korondi borvizen lévő szállások és feredőház azhoz tartozó külsőkkel falubani kocsomárlási és vásárvám joggal.

(57)

Hirdetés.

A m. n. csáni Tisza birtokból 450 hold régi gyepföld, egy tagban, vagy egészen, vagy apróbb részekben is kiadó, folyó év József napjától kezdve egy vagy több évre legelőnek. A hely nyugotra dől, s jó kútkban bővelkedik. Haszonbérleti kívánók forduljanak gazdatiszt Grois Miklóshoz Csánba.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt kapható

PABST

KALAUZA

A szarvas marha tenyésztésre.

A német eredetiből fordította Császár Ferencz, jegyzetekkel ellátva. Kiadja Galgóczy Károly. 10 könyvmatu színezett ábrával; ára 5 ft.

Mit tegyen az erdélyi gazda, hogy jólétre jusson? Az erdélyi gazdasági egyesület által kitüntett pályamű. Irta Berde Áron. Ára 35 kr.

Rövid utasítás egy husz hold területű váltógazdaság rendezésére, kis birtokosok számára. Az erdélyi gazdasági egyesület kívánságára írta b. Bánfy János, kiadta az erd. gazd. egylet. Második kiadás. Ára 35 kr.

Szőlő mívelés (az ugaros) minden eddigi szőlő-mívelés módjához alkalmazva, összejegyezgette 15 évi tapasztalás által egy atya fia számára. Ára 70 kr.

A bornemesítés és kezelés módja, a legújabb tudomány és tapasztalás nyomán elméletileg és gyakorlatilag előadva Perlaky Mihály szépművészeti és bölcsészeti tudor által Zürichben. Ára 1 frt 30 kr.

A polgár és kereskedő számvetése

Elméleti s gyakorlati kézikönyv okserű számismeretek terjesztésére, egy toldalékkal, melyben minden pénz és mértékek a miénkkel össze vannak hasonlítva. Irta Finály Henrik Lajos, gymnas. tanár és a kolozsvári kereskedő társulat vasárnapi iskolájában r. tanító. Ára füzve 1 frt 40 kr.

Csik, Gyergyó és Kászón multja, jelene, írta Benkő Károly, három földábrával és egy másolati táblával. — Ára 1 frt.

(Feszler) Pannonia, vagy Pannoniának Augustus római császártól fogva egészen a Geyza magyar herczeg haláláig, azaz Krisztus urunk születése előtt a 35 évtől kezdve Krisztus urunk születése után a 997-ik évig előadott történetbeli viszonyai, szabadon magyarázta Zeykfalvi Zeyk Lajos. Ára 1 frt 40 kr.

A nemzetek fejlődéséről. Irta b. Kemény Gábor. Ára 1 frt.

Erdélyország statistikája. Irta Kövári László. Ára 1 frt 40 kr.

Élet és Ábránd, szomorujáték, írta Bodor Lajos, ára 50 kr.

Magyar pogán hitregék és Álmos a honkereső, tündérmű, írta Bodor Lajos, ára 1 frt.